

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	III
กิตติกรรมประกาศ.....	V
สารบัญ	VI

บทที่

	หน้า
1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.3 สมมติฐานการวิจัย.....	4
1.4 ระเบียบวิธีวิจัย.....	5
1.5 ขอบเขตของการวิจัย.....	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
2 วิัฒนาการของการหยาโดยความยินยอม และผลของการหยาโดยความยินยอม ตามกฎหมายต่างประเทศและกฎหมายไทย.....	7
2.1 วิัฒนาการของการหยาโดยความยินยอมตามกฎหมายต่างประเทศ	7
2.1.1 วิัฒนาการของการหยาโดยความยินยอมตามระบบกฎหมายแบบเจริ ประเพณี (Common Law)	8
2.1.1.1 ประเทศไทย.....	9
2.1.1.2 สาธารณรัฐสิงคโปร์.....	12
2.1.2 วิัฒนาการของการหยาโดยความยินยอมตามระบบกฎหมายแบบ ประมวลกฎหมาย (Civil Law)	14
2.1.2.1 สาธารณรัฐฟรنس	15
2.1.2.2 สาธารณรัฐเยอรมนี	17

บทที่	หน้า
2.2 วิัฒนาการของการหย่าโดยความยินยอมตามกฎหมายครอบครัวไทย	20
2.2.1 กฎหมายตักษณะผ้าเมีย	21
2.2.2 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บบ.พ.ศ. 2478 (บบ.พ.ศ. ก.๙) ...	25
2.2.3 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บบ.พ.ศ. (ที่ได้ตรวจชำระใหม่) พ.ศ. 2519	28
2.3 วิัฒนาการเกี่ยวกับผลของการหย่าโดยความยินยอมตามกฎหมายต่างประเทศ..	30
2.3.1 วิัฒนาการเกี่ยวกับผลของการหย่าโดยความยินยอม ตามระบบ กฎหมายแบบอารีตประเพณี (Common Law)	30
2.3.1.1 ประเทศอังกฤษ.....	30
2.3.1.2 สาธารณรัฐสิงคโปร์.....	34
2.3.2 วิัฒนาการเกี่ยวกับผลการหย่าโดยความยินยอม ตามระบบกฎหมาย แบบประมวลกฎหมาย (Civil law).....	38
2.3.2.1 สาธารณรัฐฟรنس.....	38
2.3.2.2 สาธารณรัฐเยอรมนี	41
2.4 วิัฒนาการเกี่ยวกับผลของการหย่าโดยความยินยอม ตามกฎหมายไทย	45
2.4.1 กฎหมายตักษณะผ้าเมีย	45
2.4.1.1 ผลต่อคู่สมรสในเรื่องค่าเดียงซีพ	45
2.4.1.2 ผลต่อคู่สมรสในทางทรัพย์สิน	46
2.4.1.3 ผลต่อนบุตรในเรื่องการใช้อำนาจการปกครองบุตร	47
2.4.2 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บบ.พ.ศ. 2478 (บบ.พ.ศ. ก.๙) ...	47
2.4.2.1 การหย่ามีผลเมื่อไร	48
2.4.2.2 ผลต่อคู่สมรสในทางทรัพย์สิน	48
2.4.2.3 ผลต่อนบุตรในเรื่องการใช้อำนาจปกครองบุตรและการจ่ายค่าอุปการะ เดียงคุบุตร	49
2.4.3 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บบ.พ.ศ. (ที่ได้ตรวจชำระใหม่) พ.ศ. 2519	51
2.4.3.1 การหย่ามีผลเมื่อไร	52
2.4.3.2 ผลต่อคู่สมรสในการจ่ายค่าเดียงซีพ	52
2.4.3.3 ผลต่อคู่สมรสในทางทรัพย์สิน	52

บทที่	หน้า	
	2.4.3.4 ผลต่อบุตรในเรื่องการใช้อำนาจปกครองบุตร	53
3 หลักการหย่าโดยความยินยอม และผลของการหย่าโดยความยินยอมตามกฎหมายต่างประเทศกับกฎหมายไทย และวิเคราะห์เปรียบเทียบ	56	
3.1 หลักการหย่าโดยความยินยอมตามกฎหมายต่างประเทศ.....	56	
3.1.1 หลักการหย่าโดยความยินยอมตามระบบกฎหมายแบบเจริญประเพณี (Common Law)	56	
3.1.1.1 ประเทศไทย.....	57	
3.1.1.2 สาธารณรัฐสิงคโปร์.....	58	
3.1.2 หลักการหย่าโดยความยินยอมตามระบบกฎหมายแบบประมวลกฎหมาย (Civil Law)	60	
3.1.2.1 สาธารณรัฐฝรั่งเศส	60	
3.1.2.2 สาธารณรัฐเยอรมนี	65	
3.2 หลักการหย่าโดยความยินยอมตามกฎหมายไทย.....	68	
3.2.1 สามีภริยาต้องสมัครใจยินยอมทั้งสองฝ่าย.....	68	
3.2.2 ทำเป็นหนังสือ.....	70	
3.2.3 มีพยานลงลายมือชื่อย่างน้อย 2 คน	71	
3.2.4 จดทะเบียนการหย่าต่อนายทะเบียน	72	
3.3 ผลของการหย่าโดยความยินยอมตามกฎหมายต่างประเทศ.....	73	
3.3.1 ผลของการหย่าโดยความยินยอมตามระบบกฎหมายแบบเจริญประเพณี (Common Law)	73	
3.3.1.1 ประเทศไทย.....	73	
3.3.1.2 สาธารณรัฐสิงคโปร์.....	75	
3.3.2 ผลของการหย่าโดยความยินยอมตามระบบกฎหมายแบบประมวลกฎหมาย (Civil Law).....	76	
3.3.2.1 สาธารณรัฐฝรั่งเศส	76	
3.3.2.2 สาธารณรัฐเยอรมนี	77	
3.4 ผลกระทบจากการหย่าโดยความยินยอมตามกฎหมายไทย	79	
3.4.1 ผลกระทบคู่สมรส	79	

บทที่	หน้า
3.4 ผลการดำเนินการด้วยความยินยอมตามกฎหมายไทย	79
3.4.1 ผลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ส่วนตัว	79
3.4.1.1 ผลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ส่วนตัว.....	79
3.4.1.2 ผลเกี่ยวกับทรัพย์สิน.....	80
3.4.1.3 ค่าเสียชีพ.....	82
3.4.1.4 ผลเกี่ยวกับหนี้ร่วมระหว่างคู่สมรส	83
3.4.2 ผลต่อบุตร	84
3.4.2.1 อำนาจปกครองบุตร.....	84
3.4.2.2 ค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตร.....	85
3.4.3 ผลต่อบุคคลภายนอก.....	87
3.5 วิเคราะห์เปรียบเทียบผลของการหยาโดยความยินยอมตามกฎหมาย ทั่วประเทศ และกฎหมายไทย.....	88
3.5.1 ผลกระทบ.....	89
3.5.1.1 ผลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ส่วนตัว.....	89
3.5.1.2 ผลเกี่ยวกับทรัพย์สิน.....	90
3.5.1.3 ผลเกี่ยวกับค่าเสียชีพ	91
3.5.1.4 ผลเกี่ยวกับหนี้สินร่วมกันระหว่างคู่สมรส.....	91
3.5.2 ผลต่อบุตร	91
3.5.3 ผลต่อบุคคลภายนอก.....	91
4 วิเคราะห์ปัญหาผลการหยาโดยความยินยอมตามกฎหมายไทย	93
4.1 ปัญหาเกี่ยวกับการสื้นสุดของสถานะความเป็นสามีภริยา ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1531 วรรคหนึ่ง	93
4.2 ปัญหาเกี่ยวกับการแบ่งทรัพย์สินของสามีภริยา ภายหลังการหยาโดยความยินยอม ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1532 (ก).....	96
4.3 ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจปกครองบุตรและค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตร หากคู่สมรสมิได้ ตกลงกันไว้หรือมิได้ขอให้ศาลชี้ขาด ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1520	97
4.4 ปัญหาต่อบุคคลภายนอก กรณีการหยาโดยความยินยอม ของสามีภริยาตามกฎหมายลักษณะผัวเมีย หรือสามีภริยาที่สมรสกันตามแบบของกฎหมายต่างประเทศ	98

บทที่	หน้า
5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	100
5.1 บทสรุป	100
5.2 ข้อเสนอแนะ	104
บรรณานุกรม	106
ประวัติผู้เขียน	110